

STANISŁAW LIEBHART

1897—1968

Le 29 mars 1968 est mort le professeur ordinaire dr méd. Stanisław Liebhart, directeur de la Chaire et de la I^e Clinique de Gynéco-Obstétrique de l'Académie de Médecine à Lublin.

Il est né à Kołomyja le 6 mars 1897. Il a fait les études secondaires dans le lycée à Vienne et les études de médecine à la Faculté de Médecine de l'Université Jean-Casimir à Lvov. Après l'obtention du diplôme de médecin en 1924 il travaillait dans la Clinique Gynéco-Obstétrique de l'Université Jean-Casimir à Lvov et, passant par tous les degrés de sa carrière professionnelle et scientifique, il a obtenu le grade scientifique de professeur agrégé.

Dans la période de son travail dans la Clinique de Lvov il s'est fait remarquer, grâce à son éducation classique et à son intérêt manifesté aussi pour les problèmes extramédicaux, par son attitude profondément humaine envers les malades, de même qu'envers ses collaborateurs. Il était connu pour son goût prononcé pour les hypothèses audacieuses et pour sa passion de révéler les mystères de la vie. Ses travaux de cette période témoignent de ses intérêts très variés, ce qui se voit surtout dans ceux du domaine de l'endocrinologie, cette science étant neuve et peu connue à cette époque-là. Son bagage scientifique de cette période comprend 44 travaux publiés dans les périodiques polonais et étrangers.

Durant son travail dans la Clinique de Lvov Stanisław Liebhart prenait une part active dans la vie scientifique de cette ville et remplissait de nombreuses fonctions dans les Sociétés Scientifiques. Ce n'était pourtant pas seulement l'activité professionnelle et scientifique qu'il manifestait alors. Aussi prenait-il une part active dans la vie sociale travaillant dans plusieurs organisations sociales, et surtout dans la Chambre Médicale de l'époque.

Mobilisé au moment du déclenchement de la IIe Guerre Mondiale, dans les jours difficiles de septembre il remplissait des fonctions responsables dans l'Hôpital de Guerre à Lvov. Les hostilités, il est revenu à la

Clinique pour continuer le travail scientifique et didactique dans l'Institut Médical à Lvov et dans la Clinique Gynéco-Obstétrique à Lvov. Après la libération du pays il séjournait d'abord à Cracovie, pour arriver en 1948 à Lublin où il est devenu directeur de la Clinique Obstétrique de la Faculté de Médecine de l'Université Marie Curie-Skłodowska. À ce poste il manifestait une grande activité scientifique et didactique, se chiffrant par 42 travaux individuels ou collectifs, 5 manuels d'obstétrique et de gynécologie et 300 positions publiées par ses collaborateurs. Dans la période de son travail cinq travailleurs scientifiques ont obtenu le grade de professeur agrégé et à de nombreuses dissertations d'agrégation il a donné son opinion. Sous sa direction 12 personnes ont obtenu le grade de docteur de médecine.

À côté de son travail dans la Clinique, il exerçait alors plusieurs fonctions importantes dans l'Académie de Médecine en tant que vice-doyen, vice-recteur et membre du Conseil Scientifique Général auprès du Ministre de la Santé. En plus on lui confiait de nombreuses fonctions dans le Service de Santé sociale comme à un spécialiste du domaine de l'obstétrique et de la gynécologie; aussi était-il président de l'ensemble des spécialistes de voïvodie. De 1950 à 1955 il était président de la Direction Centrale de la Société Polonaise de Gynécologie, organisateur et président du XIIe Congrès de cette Société à Lublin. Pendant longtemps il était président de la Section de Lublin de la Société de Gynécologie et d'Endocrinologie et organisateur de la Section de Lublin de la Société de Maternité, Consciente, dont il était président durant de longues années. Aussi était-il membre de la Direction Centrale de cette Société.

Le prof. Liebhart était grand ami des étudiants, il comprenait cette jeunesse qui lui était très reconnaissante. Il s'intéressait surtout à la vie sportive des étudiants. C'est déjà durant son séjour à Lvov qu'il était un des organisateurs de l'Association Sportive, dans laquelle il était chargé d'importantes tâches et fonctions dans les Directions successives. Presque jusqu'aux derniers jours de sa vie il était protecteur de la Section de Lublin de l'Union Sportive Estudiantine.

Son activité de plus de 20 ans à Lublin a été dûment estimée par les autorités lui ayant donné de nombreuses décorations et distinctions, dont la Croix de Chevalier de Polonia Restituta et la Distinction Honorifique d'Or pour les services rendus à la ville de Lublin. Dans la période de son activité et de son travail à Lublin il a acquis une grande reconnaissance de milliers de femmes auxquelles il apportait un soulagement dans leurs souffrances et dans leurs soucis.

Comité de Rédaction
des Annales Univ. M. Curie-Skłodowska
Section: Medicina

INDEX DES TRAVAUX SCIENTIFIQUES *

LIEBHART S.: Przyczynek do powikłań po znieczuleniu lędźwiowym przy operacjach ginekologicznych. *Pol. Gaz. lek.* R. 4:1925 nr 52 s. 1096—1097.

LIEBHART S.: Amenorrhœa i jej leczenie. *Pol. Gaz. lek.* R. 5:1926 nr 29—30 s. 567—569.

LIEBHART S.: Przypadek tężca po poronieniu septycznym. *Pol. Gaz. lek.* R. 5:1926 s. 886—888.

LIEBHART S.: Doświadczenia kliniczne z ago- i sistomensiną „Ciba”. *Pol. Gaz. lek.* R. 6:1927 nr 6 s. 111—113, bibliogr.

LIEBHART S.: Insulina w ogólnym leczeniu chorych na raka. *Pol. Gaz. lek.* R. 6:1927 nr 42 s. 736—737, bibliogr.

LIEBHART S.: Przypadek pierwotnego mięsaka barwikowego pochwy. *Ginek. pol.* T. 6:1927 z. 7—9 s. 843—848, Rés.

LIEBHART S.: Hormonoterapia w ginekologii. *Pol. Gaz. lek.* R. 7:1928 nr 16 s. 290—292.

LIEBHART S.: Partus insensibilis. *Ginek. pol.* T. 7:1928 z. 10—12 s. 975—981, Rés.

LIEBHART S.: Naświetlanie tarczycy w przypadkach krwawień macicznych. *Pol. Gaz. lek.* R. 8:1929 nr 18 s. 329—331.

LIEBHART S.: Przyczynek do leczenia zaburzeń okresu przekwitania. *Pol. Gaz. lek.* R. 8:1929 nr 35 s. 642—643.

LIEBHART S.: Wpływ czynności jajnika na przemianę podstawową ze specjalnym uwzględnieniem niepłodności. *Ginek. pol.* 1929 s. 131—139, Rés.

CHRZĄSZCZEWSKI S., LIEBHART S.: Problem leczenia upławów a stężenie jonów wodorowych pochwy. *Pol. Gaz. lek.* R. 8:1929 nr 28 s. 528—530, bibliogr.

---

* Opracowała: mgr Anna Chutkowska.

PTASZEK L., LIEBHART S.: O wpływie jajników na przemianę spoczynkową (p. s.) *Pol. Arch. Med. wewn.* T. 7:1929 nr 4 s. 745—752.

LIEBHART S.: W sprawie rozpoznawania przyczyn niepłodności. *Pol. Gaz. lek.* R. 9:1930 nr 6 s. 99—102.

LIEBHART S.: Follikulina, insulina a przemiana węglowodanów. *Ginek. pol.* T. 10:1931 z. 1—3 ss. 6, Rés.

LIEBHART S.: Schorzenia polihormonalne w ginekologii. *Pol. Gaz. lek.* R. 10:1931 nr 45 s. 870—871.

LESZCZYŃSKI R., LIEBHART S.: O dermatozach kobiecych na tle hormonalnym. *Przegl. dermatol.* T. 26:1931 nr 3—4 ss. 16, bibliogr.

LIEBHART S., TELEŻYŃSKI K.: Opadanie krwinek a przemiana podstawowa. *Ginek. pol.* T. 10:1931 z. 10—12 ss. 5, Rés.

LESZCZYŃSKI R., LIEBHART S.: Hormonale Frauendermatosen. *Dermat. Wschr.* Bd. 93:1931 nr 33 s. 1289—1302, bibliogr., Bd. 94:1932 nr 8 s. 261—272, bibliogr.

LIEBHART S., MEISELS E.: Über die sogenannten Spätschädigungen nach Radiumbestrahlungen in der Gynäkologie. *Z. Deutsch. Röntgen.* Bd. 40:1931 s. 508—514, bibliogr.

LIEBHART S.: O hormonach płciowych kobiety. *Pol. Gaz. lek.* R. 11:1932 nr 16 s. 289—290.

LIEBHART S.: O konstytucji płciowej kobiet. *Pol. Gaz. lek.* R. 11:1932 nr 49 s. 894—896.

LIEBHART S.: Tarczycza a narząd rodny. *Almanach lek.* (1932) ss. 6.

LIEBHART S.: Über die Konstitution der Frau. *Zbl. Gynäkol.* 1932 nr 45 s. 2733—2740.

LIEBHART S., GRABOWSKI W.: Histerosalpingografia w ginekologii. *Pol. Gaz. lek.* R. 11:1932 nr 35 s. 629—632.

LIEBHART S.: Rola jajników w organizmie kobiety. *Pol. Gaz. lek.* R. 12:1933 nr 18 s. 337—339.

LIEBHART S.: Trombopenia a krwawienia maciczne. *Ginek. pol.* T. 12:1933 z. 4—6 ss. 8, Rés.

LIEBHART S.: Wewnętrzne wydzielanie a narząd rodny kobiety. *Nwiny lek.* R. 45:1933 z. 1 s. 13—17.

LIEBHART S.: Klinika żeńskich hormonów płciowych. W: Monografie lekarskie dla lekarzy-praktyków. Warszawa (1934), ss. 31.

LIEBHART S.: Leczenie niepłodności w świetle najnowszych badań. *Pol. Gaz. lek.* R. 13:1934 nr 36 s. 649—650; nr 37 s. 669—671.

LIEBHART S., DUBICKI M.: O wspólnym działaniu hormonów przedniego płatu przysadki mózgowej i pęcherzykowego na narząd rodny myszki białej. *Pol. Gaz. lek.* R. 13:1934 nr 8 s. 143—145.

LIEBHART S.: Über den Einfluss des Ovarialhormons auf den Blutdruck. *Zbl. Gynäkol.* Jg. 58:1934 nr 32 s. 1896—1904.

LIEBHART S.: Wartość lecznicza omnadyny w ginekologii i położnictwie. *Wiad. terapeut.* R. 6:1934 nr 4 s. 152—157.

LIEBHART S., RYCHŁOWSKI Z.: Wpływ przedwczesnego pęknięcia pęcherza płodowego na przebieg porodu. *Ginek. pol.* T. 13:1934 z. 4—6 ss. 6, Rés.

LIEBHART S.: Wpływ hormonów płciowych na ciśnienie krwi. *Pol. Gaz. lek.* R. 14:1935 nr 10 s. 173—175; nr 11 s. 196—197; nr 12 s. 213—216.

LIEBHART S.: Wpływ hormonu rujowego na poziom cukru we krwi. *Ginek. pol.* T. 14:1935 z. 7—9 ss. 10, Rés.

LIEBHART S.: Klinika kobiecych hormonów płciowych. *Ginek. pol.* T. 15:1936 z. 1—2 ss. 4.

LIEBHART S.: O tzw. miesiączkowaniu zastępczym i uzupełniającym. *Pol. Gaz. lek.* R. 16:1937 nr 20 s. 371—373.

LIEBHART S.: Przyczyny i leczenie niepłodności. W: Pamiętnik VI Zjazdu Lekarzy w Krynicy, 9—11 I 1937. Krynica (1937), s. 64—84.

LIEBHART S., DUBICKI M.: Wpływ hormonu gonadotropowego z surowicy krwi na narząd rodny myszki białej. *Pol. Gaz. lek.* R. 16:1937 nr 51 s. 988—989.

LIEBHART S.: Zaburzenia okresu pokwitania. *Pol. Gaz. lek.* R. 16:1937 nr 1 s. 6—8.

LIEBHART S.: Leczenie hormonalne świądu sromu. *Ginek. pol.* T. 17:1938 z. 10—12, ss. 6, Rés.

LIEBHART S., DUBICKI M.: Wpływ hormonu gonadotropowego z surowicy krwi na narząd rodny myszki białej. *Ginek. pol.* T. 17:1938 z. 5—6 ss. 8, Rés.

LIEBHART S.: Wpływ orastiny na mięsień macicy. *Pol. Gaz. lek.* R. 18:1939 nr 12 s. 256—258, bibliogr.

LIEBHART S.: Rola witaminów w organizmie kobiety. Lublin 1949 4° s. nłb. 4, 72. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Lublin — Polonia.* Sectio D. Suppl. 2.

LIEBHART S.: Wpływ hormonu pęcherzykowego na diurezę u kobiet. *Ann. UMCS Sect. D.* Vol. 4:1949 s. 131—136, bibliogr., Sum.

LIEBHART S.: O wszczepianiu tabletek hormonalnych w ginekologii. W: *Endokrynologia Polska.* T. 1. Cz. 1. Warszawa 1950. s. 129—134, bibliogr., Rez., Sum.

LIEBHART S.: Niepłodność jako zagadnienie społeczne. W: Pamiętnik XI Zjazdu Towarzystwa Ginekologów Polskich, Szczecin 28 V—30 V 1950 rok. Warszawa 1951. s. 41—50.

LIEBHART S.: Rola androgenów w leczeniu schorzeń ginekologicznych. W: *Endokrynologia Polska.* T. 3. Warszawa 1952. s. 269—274, bibliogr., Rez., Sum.

LIEBHART S.: Klinika zaburzeń okresu przekwitania. W: *Postępy Położnictwa i Ginekologii.* T. 2. Warszawa 1955. s. 130—133, bibliogr.

LIEBHART S.: Profilaktyka późnych zatruc ciążyowych. *Śłużba Zdr.* R. 7:1955 nr 20 s. 4.

LIEBHART S.: Wzmóźmy opiekę nad nimi. *Śłużba Zdr.* R. 7:1955 nr 47 s. 4.

LIEBHART S.: Zagadnienie późnych zatruc ciążyowych w świetle najnowszych badań. W: XII Zjazd Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego. Referaty. Lublin, 20—22 maja 1955 r. Warszawa 1956, s. 9—29.

Postępy Położnictwa i Ginekologii. T. 3. Warszawa 1957. Rec.: LIEBHART S., *Biul. Gł. Bibliot. Lek.* R. 7:1957 nr 11 s. 734.

LIEBHART S.: Pokwitanie u dziewcząt. *Wiedza i Życie.* R. 25:1958 nr 7 s. 424—427.

LIEBHART S.: Klinika zaburzeń okresu przekwitania. *Pol. Tyg. lek.* R. 14:1959 nr 27 s. 1265—1267.

LIEBHART S.: Zagadnienie krwawień młodocianych. *Pielęg. i Położna* 1960 nr 7 s. 2—3.

LIEBHART S., DANIŁOŚ J., BARTOSZEWSKI A.: Zagadnienie *dysgenesis gonadalis*. W: Referaty XIV Zjazdu Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego, Kraków—Krynica 1960. Warszawa 1962 s. 449—459, Rez., Sum.

LIEBHART S., KRYSTOSIK J.: Wartość dosulfiny w leczeniu zapalnych schorzeń w ginekologii i położnictwie. Streszcz. W: Referaty XIV Zjazdu Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego, Kraków—Krynica 1960. Warszawa 1962. s. 57—63, Rez., Sum.

Granville W.: Świętość życia a prawo karne. Warszawa 1960.

Rec.: LIEBHART S., *Pol. Tyg. lek.* R. 15:1960 nr 51 s. 1989.

LIEBHART S.: Okres przekwitania u kobiet. W: Terapia współczesna. Pod red. Bolesława Złotnickiego. Warszawa 1961 s. 751—754.

LIEBHART S., DANIŁOŚ J., BARTOSZEWSKI A.: Zagadnienie *dysgenesis gonadalis*. *Biul. Lub. TN* 1961 nr 1 s. 123—142, bibliogr., Rez.

LIEBHART S., KRYSTOSIK J.: Leczenie dosulfiną zapalnych schorzeń w ginekologii i położnictwie. *Pol. Tyg. lek.* R. 16:1961 nr 6 s. 214—217, bibliogr., Rez., Sum.

LIEBHART S., KRYSTOSIK J.: *Myotriphos* w ginekologii i położnictwie. *Biul. inf. CZA* R. 12:1961 nr 12 s. 321—327.

LIEBHART S., KRYSTOSIK J.: Próby leczenia choroby zakrzepowej w położnictwie i ginekologii witaminą E (alfatokoferolem). W: XVIII Posiedzenie Naukowe Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego. Warszawa grudzień 1961. (Warszawa 1962). s. 50—51, bibliogr. *Kardiol. pol.* Suppl. do tomu V.

LIEBHART S.: Okres przekwitania u kobiety. W: Terapia współczesna. Pod red. Bolesława Złotnickiego. Warszawa 1963 s. 803—806.

LIEBHART S., TRĘBICKA-KWIATKOWSKA B.: Zagadnienia życia seksualnego kobiety. (Podręcznik dla lekarzy). Warszawa 1963 Państw. Zakł. Wydawn. Lek. 10°. ss. 93, nlb. 3, bibliogr. s. 92—93, nlb. 1, err. Towarzystwo Świadomego Macierzyństwa.

Płoński J.: Rzęsistek pochwoy. Warszawa 1962.

Rec.: LIEBHART S., *Pol. Tyg. lek.* R. 18:1963 nr 13 s. 489—490.

LIEBHART S.: Katedra i I Klinika Położnictwa i Chorób Kobiety. W: Akademia Medyczna w XX-lecie Polski Ludowej 1944—1964. Komitet red. Alfred Tuskiewicz... (i inni). Lublin 1964 s. 107—113.

LIEBHART S., BOKINIEC M.: Wybrane zagadnienia z kliniki męskiej niepłodności. *Pol. Tyg. lek.* R. 19:1964 nr 28/29 s. 1119—1122, bibliogr.

Tetracyclinum basicum w leczeniu zapaleń narządu rodnoego kobiety. (Oprac.) S. LIEBHART, A. BARTOSZEWSKI, H. KLONOWSKI, T. RADOMAŃSKI. *Ann. UMCS Sect. D. Vol.* 18:1963 (druk.) 1964 s. 349—356, bibliogr., Rez. Sum.

LIEBHART S.: Współczesne poglądy na etiopatogenezę i klinikę wad rozwojowych. Wykład inauguracyjny. W: Kronika Akademii Medycznej w Lublinie za rok akademicki 1963—1964. Oprac. Stanisław Kowalczyk. Lublin 1965 s. 27—33.

LIEBHART S.: Wybrane zagadnienia z kliniki i terapii męskiej niepłodności. W: I Sympozjum Sekcji Niepłodności Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego, Lublin 10—11 maja 1963. Praca zbiorowa pod red. Jerzego Krystosika i Michała Bokińca. Lublin 1965. s. 13—18, Rez., Sum.

LIEBHART S., KRYSTOSIK J.: Wyniki leczenia choroby zakrzepowej w ginekologii i położnictwie przy pomocy witaminy E — tokoferolu. *Ann. UMCS Sect. D. Vol.* 19:1964 (druk.) 1965 s. 533—539, bibliogr., Rez., Sum.

LIEBHART S., TROJNACKI Z., KLONOWSKI H.: Etiopatogeneza, klinika i leczenie stanów zapalnych jajowodów. W: Niepłodność pochodzenia jajowodowego. (Referaty, doniesienia i dyskusje II Sympozjum Sekcji Płodności i Niepłodności Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego — Gdańsk, w dniach 22 i 23 maja 1964 roku). Pod red. Wojciecha Gromadzkiego. Gdańsk 1964 (druk.) 1965 s. 387—391, bibliogr., Sum., Rez.

LESIŃSKI J., LIEBHART S.: Aspekty społeczne położnictwa i ginekologii. *Ginek. pol.* T. 36:1965 nr 9 s. 1059—1064.

Kliniczna i bakteriologiczna ocena sulfonamidu Madroxin (Oprac.) S. LIEBHART, Z. TROJNACKI, Z. HENCNER, A. JĘDRZEJEWSKI. *Biul. inf. „Cefarm”* R. 15:1965 nr 10 s. 294—297.

LIEBHART S.: Historia rozwoju badań nad problemem późnych zatruc ciężowych w I Klinice Położnictwa i Chorób Kobiety. W: Pamiętnik Sesji Naukowej, 25—27 X 1964, w XX-lecie Polski Ludowej (Red. Alfred R. Tuskiewicz) Lublin 1966 s. 189—190.

LIEBHART S., SIKORSKI R.: Kobieta na wsi z punktu widzenia ginekologa i położnika. W: Pamiętnik Sesji Naukowej, 25—27 X 1964, w XX-lecie Polski Ludowej. (Red. Alfred R. Tuszkiewicz). Lublin 1966 s. 210—212.

LIEBHART S., TRĘBICKA-KWIATKOWSKA B.: Kliniczne badania nad przydatnością Lyndiolu dla celów antykoncepcyjnych i leczniczych. *Endokrynol. pol.* T. 17:1966 z. 6 s. 717—728, bibliogr., Rez., Sum.

Diagnostyka chorób kobiecych. Pr. zbiorowa pod red. STANISŁAWA LIEBHARTA. Autorzy: A. Kozicka, J. Krystosik, S. Liebhart, B. Trębicka-Kwiatkowska, Z. Trojnecki, A. Wośkowski. Warszawa 1966. Państw. Zakł. Wydawn. Lek. ss. 471, nlb. 1, tabl. 2, bibliogr.

Elenium (Polfa) w bolesnym miesiączkowaniu. (Oprac.) S. LIEBHART, A. BARTOSZEWSKI, H. KLONOWSKI, T. RADOMAŃSKI. *Pol. Tyg. lek.* R. 21—1966 nr 18 s. 674—675, bibliogr., Rez., Sum.

Szybka próba rozpoznawania ciąży za pomocą preparatu Gravindex. (Oprac.) S. LIEBHART, A. BARTOSZEWSKI, H. KLONOWSKI, T. RADOMAŃSKI. *Prz. lek.* Seria 2 R. 22:1966 nr 7 s. 482—484, bibliogr., Rez., Sum.

LIEBHART S.: Okres przekwitania u kobiet. W: Terapia współczesna. Praca zbiorowa pod red. B. Złotnickiego Warszawa 1967 s. 1070—1076, bibliogr.

LIEBHART S., KRYSTOSIK J.: Leczenie niedokrwistości w położnictwie. W: XVI Zjazd Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego, Łódź 23—25 IX 1965. Red. nauk.: Zbigniew Nowicki. Warszawa 1967. s. 36—51, Sum., Rez.

Elenium (Polfa) w leczeniu zaburzeń psychogennych występujących w przebiegu gruźlicy narządu płciowego kobiety. (Oprac.) S. LIEBHART, A. BARTOSZEWSKI, H. KLONOWSKI, T. RADOMAŃSKI. W: VIII Zjazd Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, Lublin 24 VIII—26 VIII 1967 r. Streszczenia prac. Zespół red.: E. Domagalina... (i inni). Lublin 1967 s. 33. Toż w jęz. ang. s. 75. Toż w jęz. ros. 120.

Ocena kliniczna Lignocainum hydrochloricum. (Oprac.) S. LIEBHART, T. RADOMAŃSKI, A. BARTOSZEWSKI, H. KLONOWSKI. *Biul. inf. „Cefarm”*. R. 17:1967 nr 4 s. 108—111.